

I. S T U D I I Ș I C O M U N I C Ă R I

RELATIILE ROMÂNO-SOVIETICE

Acad. prof. P. CONSTANTINESCU-IAȘI

Victoria istorică a Uniunii Sovietice împotriva hitlerismului în marele război de eliberare a deschis o eră nouă în relațiile dintre România și Uniunea Sovietică. Înnodind firul legăturilor tradiționale dintre popoarele rus și român, între România și Uniunea Sovietică s-au creat relații noi, de adevărată colaborare, relații bazate pe egalitate deplină și reală în drepturi, pe încredere și prietenie. În noile relații dintre România și Uniunea Sovietică nu s-a pus nici o clipă problema că este vorba de un stat mare și puternic pe de o parte și o țară mică pe de altă parte.

Schimbările fundamentale în istoria patriei noastre de după 23 August 1944 și instaurarea regimului de democrație populară, rezultat a revoluției populare din țara noastră, stau într-o foarte strânsă legătură cu victoria Uniunii Sovietice în cel de-al doilea război mondial. Construirea socialismului în R.P.R. nu s-ar fi putut și nu se poate înfăptui fără sprijinul Uniunii Sovietice, bazat pe legăturile prietenești de tip nou, în cadrul internaționalismului proletar.

Victoria insurecției populare armate de la 23 August 1944, organizată și condusă de Partidul Comunist Român, a fost posibilă în condițiile favorabile create de succesele armatei sovietice, eliberatoare, din primăvara și în deosebi din vara anului 1944.

Victoriile armatelor sovietice din primăvara anului 1944, ca și declarația sovietică din 2 aprilie, au înlesnit unirea forțelor democratice din țară și au silit partidele istorice să primească propunerile repetate ale Partidului Comunist din România, pentru o acțiune comună de răsturnare a regimului antonesciano-hitlerist.

Pe de altă parte înaintarea victorioasă a armatelor sovietice a dejucat planurile imperialiste („varianta balcanică” a lui Churchill) de a ocupa România și o serie de alte țări din sud-estul Europei pentru a le impune guverne reaționare și păstrarea regimurilor burghezo-moșierești. Consecvent politicii sale de sprijinire a luptei poporului pentru libertate și independență guvernul sovietic s-a opus de asemenea oricărora planuri de împărțire a țărilor din răsăritul Europei în „sfere de influență”.

Această politică hotărâtă și consecventă a usurat lupta poporului român condusă de P.C.R. pentru apărarea și redobândirea independenței naționale, pentru o politică de prietenie strânsă cu Uniunea Sovietică. Întoarcerea armelor împotriva armatelor hitleriste și participarea cât mai activă la războiul antihitlerist, alături de glorioasa armată sovietică, ca și lărgirea revoluției

populare începută odată cu 23 August, în direcția desăvîrsirii revoluției burghezo-democratice, nu erau posibile fără sprijinul U.R.S.S.

Pentru desăvîrsirea revoluției burghezo-democratice din România era necesară consolidarea independenței naționale și deci mobilizarea întregului popor pentru înfrîngerea definitivă a hitlerismului și cucerirea puterii de către masele populare. Relațiile de prietenie multiseculară care uneau poporul român și poporul rus, intrerupte de regimurile reacționare din vechea Românie, s-au refăcut și au dobîndit un conținut nou în procesul realizării acestor sarcini fundamentale de către masele populare, conduse de partidul clasei muncitoare din țara românească.

Prezența Armatei Sovietice în România de după 23 August 1944 și hotărîrea poporului român condus de P.C.R. au împiedicat intervenția militară a cercurilor imperialiste în afacerile interne ale țării noastre, creind condiții prielnice pentru ca poporul român să-și ia soarta în propriile sale mâini și să-și făurească o nouă orînduire, conform nevoilor și specificului propriu.

Principiile sovietice de respectare a independenței și suveranității altor popoare s-au manifestat și față de poporul și statul român încă prin declarația din 25 august 1944 a Ministerului de Externe al Uniunii Sovietice și cu ocazia semnării, la 12 septembrie 1944, a convenției de armistițiu. Clauzele acestuia erau pătrunse de dorința de a ajuta poporul român, căruia îi ofereau posibilitatea să contribuie la războiul antihitlerist și să lichideze cît mai grabnic rămășițele fasciste în interior, stabilind totodată nevalabilitatea dictatului de la Viena.

Pentru mobilizarea maselor populare împotriva uneltirilor imperialiștilor din afară și dinăuntru, manifestate în activitatea partidelor reacționare burghezo-moșierești, care defăimeau Uniunea Sovietică și ponegreau convenția de armistițiu, Partidul Comunist Român a dus o vastă muncă de lămurire a țelurilor generoase ale politicii externe a Uniunii Sovietice. Partidul adresează țării apelul din 21 septembrie 1944 și elaborează, în spiritul sarcinilor vitale ce stăteau în fața poporului, proiectul de platformă a Frontului Național Democrat (26 sept. 1944).

În acest timp, exprimînd dragostea poporului român pentru cei ce-l ajutaseră să se elibereze, s-a constituit în noiembrie 1944 Asociația Română de strîngere a legăturilor cu Uniunea Sovietică (ARLUS), devenită curînd o mare organizație de masă, drept doavadă a profundelor sentimente de prietenie pe care poporul român le păstra în adîncurile sufletului său.

Evenimentele interne din țară erau din ce în ce mai încordate, datorită reacțiunii care alcătuia majoritatea celor două guverne Sănătescu și a guvernului Rădescu. Lupta pentru un guvern democratic a fost larg sprijinită de Uniunea Sovietică și prin rolul important pe care-l avea în cadrul Comisiei Aliate de Control.

În decembrie 1944, tov. Gh. Gheorghiu-Dej, în călătoria pe care a făcut-o la Moscova, a obținut sprijinul sovietic pentru reorganizarea și refacerea rețelei și utilajului de transporturi, element de prim ordin pentru refacerea țării și sprijinirea războiului antihitlerist, la care România aderase și în cadrul căruia eliberase, umăr la umăr cu unitățile armatei sovietice, nordul Transilvaniei, teritoriu în care ordinea a trebuit să fie menținută, spre a ființe în frîu abuzurile şovine ale gărzilor lui Maniu. În felul acesta Uniunea Sovietică își îndeplinea cu solicitudine și prietenie față de poporul român, angajamentele ce-și luase de a-l sprijini în dezvoltarea democratică a vieții sale politice.

În aceste condiții, programul de guvernare elaborat de Frontul Național Democrat la 28 ianuarie 1945 a insuflat masele, care — organizate și conduse de P.C.R. — au instaurat la 6 martie 1945 puterea democrat-populară, prin guvernul Dr. Petru Groza. După ce a legiferat reforma agrară care se înfăptuia de către mase, consfințind lichidarea moșierimei ca clasă, guvernul a trecut la anularea legislației fasciste, la făurirea legilor democratice (decretele de armistițiu, abolirea legilor rasiale, legea pentru purificarea administrațiilor publice, legea pentru impunerea beneficiilor de război, statutul naționalităților etc.). De asemenea s-a adresat Uniunii Sovietice și a arătat că este în măsură să asigure ordinea în partea Transilvaniei eliberate de sub jugul hitlerist. Guvernul Uniunii Sovietice a admis imediat, la 9 martie 1945, reintroducerea administrației românești în nordul Transilvaniei și a stăruit pe plan internațional pentru anularea dictatului de la Viena, anulare care nu a fost acceptată de guvernele S.U.A. și Angliei decât abia în mai 1946, la Conferința Ministrilor de Externe de la Paris.

Intr-adevăr, puterile imperialiste nu vedeau cu ochi buni transformările democratice ale țării; ele au refuzat să recunoască guvernul democrat popular și au încercat să impună poporului român propriile lor interese. Numai datorită asistenței și sprijinului primit din partea Uniunii Sovietice a putut fi îndepărtat pericolul imixtiunii imperialiste — mai ales americane — în treburile interne ale țării. Guvernul sovietic a încheiat la 8 mai 1945 un acord de colaborare economică cu România, pe bază de egalitate în drepturi, acord de cea mai mare importanță pentru redresarea economică a țării vlăguite de război. Apoi, după ce popoarele sovietice și poporul român au serbat împreună, la 9 mai 1945, victoria împotriva fascismului, guvernul sovietic a adreat mesaje S.U.A. și Angliei în chestiunea recunoașterii guvernului român, a sprijinit România la Conferința de la Potsdam și, la 6 septembrie 1945, a hotărât reluarea legăturilor diplomatice cu România. Deși regele, unealtă a intereselor monopolistilor occidentali și a reacțiunii interne, a pretins demiterea guvernului, acesta s-a menținut și s-a consolidat, bucurîndu-se de încredere maselor și de sprijinul Uniunii Sovietice.

Acest sprijin s-a manifestat în chipul cel mai concret cu ocazia tratativelor privind colaborarea economică, culturală și politică dintre cele două țări, tratative duse la Moscova în septembrie 1945 de o delegație a guvernului, în frunte cu Dr. Petru Groza. Nu numai guvernul, dar și opinia publică din U.R.S.S. sprijină România sub noul său regim. Presa sovietică ia poziție în legătură cu defaimările al căror obiect era guvernul român, din partea cercurilor reaționare interne și externe. În acest sens, la 8 septembrie, 1945 „Izvestiia“, publica articolul „În jurul chestiunii guvernului român“.

Uniunea Sovietică a contribuit în modul cel mai categoric la clarificarea poziției internaționale față de România. Îndepărând pretențiile de imixtiune anglo-americane manifestate la Consiliul Ministrilor de Externe care a avut loc la Londra (11 septembrie 1945), autoritatea și prestigiul Uniunii Sovietice au determinat adoptarea, la Conferința de la Moscova a Ministrilor de Externe (16 decembrie 1945), a unor măsuri în vederea recunoașterii guvernului român de către Anglia și S.U.A., care a avut loc în februarie 1946. Sprijinit de Uniunea Sovietică, guvernul român nu a acceptat ca partidele istorice — care prin hotărîrea de la Moscova suferiseră un eșec lamentabil — să trimită în guvern persoane cunoscute ca vădit reaționare.

Pe baza acestor măsuri pe plan internațional ale U.R.S.S. privind România și pe baza măsurilor imediate ale Conferinței naționale a Partidului Comunist Român (16 octombrie 1945), care a ascultat raportul politic al Comitetului Central prezentat de tov. Gh. Gheorghiu-Dej, măsuri privind reconstrucția și prosperitatea țării, precum și necesitatea creării partidului unic al clasei muncitoare — forțele democratice din România au putut trece, în cursul anului 1946, la o serie de măsuri cu caracter politic. Amintim astfel elaborarea, la 17 mai 1946, a platformei-program a Blocului Partidelor Democratice; adoptarea, la 15 iulie, a noii legi electorale care a consacrat pentru prima oară în România votul universal — pe baza experienței popoarelor sovietice în construcția de stat și în conducerea treburilor publice — și în sfîrșit, victoria forțelor democratice organizate în B.P.D. în alegerile parlamentare de la 19 noiembrie 1946.

În acest timp, Uniunea Sovietică acorda un nou și foarte prețios ajutor în conferințele pregătitoare de la Paris și New-York în vederea tratatului de pace, a cărui semnare a avut loc la 10 februarie 1947, în cadrul Conferinței de pace de la Paris. În acest tratat toate clauzele drepte, favorabile României, se dătoresc diplomației sovietice; orice clauză injustă, potrivnică României a întîmpinat rezistența hotărâtă a aceleiași diplomații.

Principiului sovietic, afirmat puternic în viața internațională, de a nu confunda clicile care au pregătit și au înfăptuit războiul cu poporul respectiv, România fi dătorează toate posibilitățile și ușurările create pentru a-și făuri o viață nouă, liberă și democratică.

Pe baza păcii încheiate, s-a putut trece, sub conducerea partidului, la mariile prefaceri democratice ale țării, în care Uniunea Sovietică ne-a ajutat mereu și deplin prin marea sa experiență împărtășită nouă dezinteresat prin specialistii pe care i-a împrumutat în toate domeniile.

La 28 decembrie 1946 Banca Națională a fost etatizată și s-a introdus astfel controlul de stat asupra întreprinderilor, măsură cu caracter anticapitalist.

În iunie 1947 tov. Gh. Gheorghiu-Dej a expus guvernului, în numele P.C.R., programul de îmbunătățire a situației economice și financiare a țării. Ca urmare, s-a înfăptuit, la 15 august 1947, reforma monetară, ceea ce a dus la stimularea forțelor de producție și crearea condițiilor unei măririi a productivității muncii, la însănătosirea și echilibrarea vieții noastre economice și financiare, la o nouă distribuție a venitului național și la consolidarea independenței noastre naționale.

S-au luat măsuri concrete menite să însănătosească viața noastră politică. Au fost deferiți justiției și condamnați criminalii de război; de asemenea a fost demascată și împiedicată activitatea contrarevoluționară a partidului lui Maniu, care „s-a transformat într-o grupare de trădători și spioni, organizatori ai conspirației împotriva regimului democratic și independentei de stat a României”. La 29 iulie 1947 P.N.T. a fost dizolvat. La procesul conducătorilor P.N.T. au ieșit la iveală legăturile lui Tătărescu, șeful partidului liberal, și Titel Petrescu, conducătorul social-democraților de dreapta, cu forțele reaționare. S-a luat în discuție realizarea unității politice, organizatorice și ideologice a mișcării muncitorești, zdrobirea socialistă-democrației de dreapta și s-a pus problema înlăturării din guvern a ultimilor reprezentanți ai burgheziei, ceea ce s-a realizat în noiembrie 1947. Ca efect al schimbării raportului de forțe în favoarea clasei muncitoare, instituția

anacronică pe care o constituia monarhia a fost desființată; această citadelă reaționară a fost răsturnată și în locul monarhiei a fost proclamată Republica Populară Română (30 decembrie 1947).

De aici înainte, urmând învățătura primului stat socialist din lume, beneficiind în continuare de sprijinul deosebit al Uniunii Sovietice și mobilitate de partid, masele au trecut la construirea socialismului în noua Republică Populară Română.

În februarie 1948 a avut loc congresul de constituire a Partidului Muncitoresc Român, lichidîndu-se sciziunea din rîndurile clasei muncitoare. La 28 martie s-au ținut alegeri generale care au însemnat un mare succes al Frontului Democrației Populare. Marea Adunare Națională, constituită după alegeri, a adoptat la 12 aprilie 1948 noua Constituție R.P.R., oglindind schimbările produse în viața socială și economică a României, consfințind drepturile cucerite de popor și asigurînd folosirea lor reală.

La scurt timp după aceasta, s-a luat la 11 iunie 1948 măsura naționalizării principalelor întreprinderi industriale, miniere, bancare, de asigurări și de transport—măsură care a devenit posibilă prin creșterea nivelului politic și economico-organizatoric al clasei muncitoare. Un nou ajutor sovietic s-a manifestat concret la 1 iulie 1948 prin reducerea și eșalonarea de către U.R.S.S. a datoriilor de război. Mijloacele bănești oferite în acest fel au îngăduit a mai grabnică restabilire a economiei noastre naționale.

De un mare ajutor în organizarea pe noi baze a economiei țării românești au fost „Sovromurile”, societăți de un tip nou în istoria economiei mondiale. S-au înființat societăți mixte româno-sovietice, în cașrul cărora partea sovietică aducea bunurile foste în proprietatea Germaniei hitleriste și care trecuseră în proprietatea U.R.S.S., utilaj, instalații noi și altele. Astfel au funcționat „Sovrompetrol”, „Sovromchim”, „Sovromcărbune”, „Sovromtransport”, „Sovrombanc”, „Sovromconstrucție”, „Sovromasigurare”, T.A.R.S.

După ce ramurile economice respective s-au „pus pe picioare”, prin convenție încheiată la Moscova în decembrie 1956, societățile mixte se lichidează, partea sovietică renunță la toate beneficiile ce se cuveneau, cedînd statului român gratuit bunurile foste germane în valoare de mai bine de patru miliarde lei.

De altfel, relațiile economice dintre România și U.R.S.S. în noua etapă deschisă de reorganizarea socialistă a economiei românești, s-au concretizat într-un multilateral și continuu ajutor acordat țării românești sub forma livrărilor complexe de întreprinderi, a unor importante credite acordate în condiții avantajoase, a ajutorului tehnic, a pregătirii de cadre de specialiști pentru diversele ramuri ale economiei naționale românești.

S-a extins de asemenei schimbul propriu-zis de mărfuri între România și U.R.S.S., aceasta din urmă deținînd primul loc în comerțul exterior al R.P.R. Schimburile de mărfuri cu U.R.S.S. se efectuează pe baza unor acorduri încheiate pe-o perioadă îndelungată, ceea ce le imprimă un caracter stabil și însnește elaborarea planurilor de perspectivă ale economiei naționale.

Pentru construirea socialismului la sate, plenara din 3—5 martie 1949 a C.C. al P.M.R. a adoptat rezoluția privind sarcinile partidului în lupta pentru întărirea alianței clasei muncitoare cu țărâimea muncitoare și transformarea socialistă a agriculturii, inspirîndu-se din realitățile corespunzătoare din Uniunea Sovietică. Pe baza acestei rezoluții a început și la noi constituirea

primelor gospodării agricole colective, care, a pornit pe calea justă și sănătoasă, pînă la mariile realizări de azi.

Folosind același exemplu sovietic, s-a păsit la o mare reformă teritorial-administrativă, adoptîndu-se, în iulie 1950 raionarea teritorială și organizându-se, la 3 decembrie 1950, primele alegeri pentru sfaturile populare, organă locale ale puterii de stat, cele mai cuprinzătoare organizații ale oamenilor muncii de la orașe și sate, forma de guvernare cea mai democratică din istoria poporului nostru.

La plenara din 26 octombrie 1950 a Comitetului Central al P.M.R., tov. Gh. Gheorghiu-Dej a prezentat „Raportul asupra planului de electricificare a țării”, care s-a elaborat ținînd seama de măreața experiență a electricificării din U.R.S.S. Un mare pas înainte pe calea organizării socialiste a economiei naționale se face la 1 ianuarie 1951 prin planificarea de perspectivă, prin realizarea primului plan cincinal al R.P.R., care a avut drept scop construirea bazei economice a socialismului în țara noastră.

O importantă formă de colaborare între România și celelalte țări socialiste în frunte cu U.R.S.S. este colaborarea tehnico-științifică, metodă socialistă de într-ajutorare. Colaborarea tehnico-științifică cu U.R.S.S. se desfășoară în toate domeniile de activitate. Unul din aspectele cele mai importante ale acestei colaborări îl formează sesiunile comune ce se țin la înalt nivel științific, cu începere din anul 1951.

În scopul coordonării construirii economice în țările socialiste, s-a ajuns în 1949 la crearea Consiliului de Ajutor reciproc (C.A.E.R.), prin intermediul căruia statele socialiste stabilesc laolaltă, folosind experiența sovietică, înfăptuirea planificată a economiei fiecărui participant, spre folos reciproc.

Realizările privind baza au mers mînă în mînă cu transformările suprastructurii. S-au realizat în acest timp o serie de măsuri de cea mai mare importanță pentru revoluția culturală din R.P.R. În vara anului 1948 s-a făcut, folosind experiența sovietică, reforma învățămîntului de toate gradele, s-a trecut la lichidarea totală a analfabetismului, s-au constituit un număr impresionant de instituții și asociații culturale, iar vechea Academie s-a reorganizat în Academia R.P.R. Măsuri tot atât de importante, pe baza experienței sovietice, s-au luat în domeniul presei și editurilor, literaturii și artelor, muzeelor și activității culturale de mase.

Avîntul pe care l-au luat relațiile culturale romîno-sovietice după 23 August 1944 se explică oarecum și prin hiatusul anterior de cîteva decenii, cînd nu există aproape nimic în acest domeniu. Necesitatea cunoașterii realizărilor uriașe din U.R.S.S. din domeniul culturii și al științei a izbucnit cu o țarie care a dus la nenumărate schimburi culturale. Din aceeași nevoie s-a ajuns la înființarea unei instituții speciale, Institutul de Studii Romîno-Sovietic, care funcționează pe lîngă Academia R.P.R., pentru a acoperi vechiul gol. În ultimul timp I.S.R.S. editează publicații periodice pentru aducerea la cunoștința lumii sovietice a realizărilor științei românești în diferite domenii. Din inițiativa acestui institut s-au organizat de asemenei cîteva sesiuni științifice comune romîno-sovietice, începînd din anul 1958.

În formarea concepției materialist-dialectice a cercetărilor din diferite ramuri ale științei, au existat condiții favorabile de contact și colaborare cu știința sovietică. În unele domenii, ca cel al științelor istorice de pildă, există o tradiție mai veche de legături reciproce, întreruptă violent de către regimurile reacționare din România după instaurarea puterii sovietice în

vechea Rusie; reluarea vechilor legături a fost mai lesnicioasă în aceste domenii.

Ca urmare a transformării radicale în orientarea activității științifice, în special îndrumarea cercetărilor științifice spre problemele ridicate de producție, s-a acordat o mare importanță științelor pozitive — mecanică, fizică, chimie, energetică și altele — științelor naturii — biologie, agronomie și agrotehnică, geologie, geografie etc. Epocalele realizări în domeniul cunoașterii și stăpînirii cosmosului — începînd cu lansarea primului sputnic la 7 octombrie 1957 — au largit considerabil spațiul legăturilor științifice româno-sovietice.

Colaborarea în unele domenii, cum este acel al fizicii nucleare, merge pînă la participarea în comun, prin cercetători permanenți, la lucrările unor institute superioare, cum este Institutul de la Dubna de lîngă Moscova.

Fundamentul materialist-dialectic al conținutului medicinii ca știință, precum și orientarea nouă, marxist-leninistă în organizarea ocrotirii sănătății, au făcut ca medicina să devină o știință pusă cu adevărat în slujba oamenilor muncii, pentru ocrotirea sănătății lor. Astfel și în România știința medicală și sănătatea publică au fost puse pe baze noi, în urma experienței din U.R.S.S. și a sprijinului acordat. Este suficient să amintim — în ce privește acest domeniu — sprijinul sanitar acordat pe vremea greutăților și lipsurilor din anii 1945—1946, cînd bolile și foamea amenințau populația țării românești.

O lume nouă se deschide publicului românesc după 23 August 1944 în toate ramurile creației artistico-literare. O casă de editură specială „Cartea Rusă” se dedică traducerii capodoperilor literaturii ruse și sovietice; filmele sovietice pătrund pînă în cele mai depărtate și modeste săli de cinema; trupe de teatru, ansambluri de coruri, orchestre și dansuri, an de an cîntreieră centrele importante ale României — după cum și reprezentanții ai literelor și artelor românești sunt apreciați în manifestările lor din U.R.S.S. Restituirea, în iulie 1956, de către guvernul sovietic a tezaurului artistic românesc, care se găsea la Moscova din anul 1917, înseamnă un episod grăitor.

După încheierea păcii, țara noastră s-a bucurat mai departe de ajutorul și sprijinul frățesc al Uniunii Sovietice pe plan internațional.

La 4 februarie 1948, U.R.S.S. a semnat cu R.P.R., la Moscova, tratatul de prietenie, colaborare și asistență mutuală, pe baza deplinei egalități în drepturi, a respectării stricte a independenței și suveranității naționale a celor două țări.

Mînă în mînă cu puternica Uniune Sovietică, țara noastră a putut respinge și demasca planurile dușmănoase ale S.U.A., care în octombrie 1951 au trecut chiar fățîș la finanțarea cu dolari a acțiunilor criminale organizate în afara și înăuntrul hotarelor țărilor socialiste. R.P.R. este factor activ în lagărul păcii și politica sa externă se întemeiază pe creșterea capacitatei noastre economice, politice și culturale, pe legăturile de prietenie cu țările păcii și socialismului și — în primul rînd — cu U.R.S.S.

România a obținut din partea Uniunii Sovietice un sprijin deosebit de prețios în recunoașterea poziției și importanței ei internaționale, ceea ce s-a manifestat pe de o parte în convorbirile internaționale, duse cu privire la statutul Dunării și mai ales pentru admiterea României la O.N.U. În cadrul acestei organizații, România s-a bucurat de ajutorul de primă importanță a Uniunii Sovietice, ori de câte ori puterile imperialiste — și mai ales diplomația S.U.A. — au încercat să vînture din nou problema calomnioasă a regimului din țara noastră.

De mare importanță pentru România este și colaborarea pe care o obține pe plan internațional din partea sovietică, în diversele organizații specializate ale O.N.U. — privind energia atomică și dezarmarea, problemele de muncă, problemele culturale etc.

Uniunea Sovietică a fost una dintre primele țări care au sprijinat propunerile făcute de tov. Chivu Stoica în septembrie 1957, în numele guvernului român, pentru un pact de prietenie și colaborare între țările balcanice.

În afara tratatelor de prietenie și asistență mutuală bilaterale care leagă țara noastră cu Uniunea Sovietică și cu alte țări de democrație populară de peste 10 ani, suveranitatea și apărarea cuceririlor poporului nostru sunt garantate și prin tratatul de la Varșovia, semnat în mai 1955 și care unește țările socialiste din Europa în frunte cu Uniunea Sovietică. Aceasta a permis țării noastre ca, fără a slăbi capacitatea ei de apărare, să reducă de două ori, în 1955 și 1956, efectivul forțelor sale armate cu respectiv 40 de mii și 20 de mii de oameni. Capacitatea de apărare a țării s-a întărit totuși și drept urmare poate fi considerată și retragerea trupelor sovietice care stationau în România în baza tratatului de la Varșovia.

Tratativele care au avut loc la Moscova între delegația guvernamentală a R.P.R. și delegația guvernamentală sovietică, între 26 noiembrie și 3 decembrie 1956, duse în spiritul principiilor enunțate în declarația sovietică de la 30 octombrie 1956, au avut o importanță foarte mare pentru dezvoltarea relațiilor de prietenie dintre U.R.S.S. și România.

La consfătuirea partidelor comuniste și muncitorești de la Moscova din noiembrie 1957, cu prilejul celei de-a 40-a aniversări a Marii Revoluții Socialiste din Octombrie, a participat și Partidul Muncitoresc Român, aderînd la declarația comună stabilită la consfătuire. Principiile fixate atunci au fost reînnoite cu prilejul Congresului al III-lea al P.M.R. din iunie 1960, cînd au fost prezenți reprezentanți ai 50 partide muncitorești frățești din întreaga lume; de asemenei au fost întărite cu prilejul consfătuirii partidelor comuniste și muncitorești, care a avut loc la Moscova în noiembrie 1960.

Strînsa colaborare dintre R.P.R. și U.R.S.S. a reieșit încă odată în strălucită evidență și cu prilejul lucrărilor sesiunii a 15-a a O.N.U. — cea mai importantă sesiune din întreaga viață a acestei organizații internaționale, cea mai de seamă organizație de acest fel din istoria omenirei. Este epocală această sesiune prin marile probleme ridicate la ordinea de zi, în primul rînd dezarmarea și eliberarea tuturor popoarelor supuse jugului colonial. „Trebue de subliniat — a spus Gh. Gheorghiu-Dej, șeful delegației române la O.N.U. la această sesiune, în cuvintele sale în fața marii adunări populare din București de la 2 noiembrie 1960 — că aceste probleme ridicate de Uniunea Sovietică și de celealte țări socialiste, ca și propunerile ridicate de ele s-au aflat tot timpul în centrul desbaterilor sesiunii, au polarizat atenția opiniei publice mondale. Ele s-au impus ca obiective de luptă mobilizatoare pentru toate popoarele lumii”.

Această strînsă colaborare și sinceră prietenie s-au reafirmat cu prilejul vizitei guvernamentale și de partid a delegației românești în frunte cu tov. Gh. Gheorghiu-Dej, făcută în U.R.S.S. în vara anului 1961.

Legăturile de prietenie româno-sovietice au de-acum un trecut bogat în fapte, ele constituie un patrimoniu istoric al celor două țări și ale popoarelor respective, ele formează astăzi una din cele mai puternice verigi ale lanțului de pace și prietenie ce leagă omenirea întreagă.

РУМЫНО-СОВЕТСКИЕ ОТНОШЕНИЯ

(*Резюме*)

Новые, социалистические по содержанию, отношения между Румынией и СССР, продолжающие давние исторические связи между румынским и русским народом, — это сотрудничество, основанное на дружбе и доверии, какого не знала история румынского государства.

Сотрудничество осуществляется в разных областях жизни: политической, экономической, культурной — в форме соглашений и договоров, подписанных в течение 17 лет, начиная с сентября 1944 года и вплоть до наших дней. Приведем несколько важнейших факторов из короткой, но богатой событиями истории румыно-советских отношений.

Соглашение о перемирии от 24 сентября 1944 года; взаимодействие воинских частей на западном фронте — румынские войска вместе с советскими войсками принимали участие в освобождении от гитлеровских захватчиков Трансильвании, Венгрии и Чехословакии; восстановление дипломатических отношений между СССР и Румынией 6 сентября 1945 года; поддержка, оказанная Советским Союзом Румынии на Парижской мирной конференции летом 1944 года; признание румынского правительства на Московском совещании министров иностранных дел в декабре 1946 года, создание Совромов, экономических обществ нового типа, которые в течение ряда лет (1948—1956) оказывали огромную помощь румынской экономике в деле строительства социализма; подписание договора о дружбе с СССР 4 февраля 1948 года; вступление и участие Румынии наряду с СССР и другими европейскими социалистическими странами в Совете экономической взаимопомощи (1949); участие Румынии в Варшавском договоре.

LES RELATIONS ROUMANO-SOVIÉTIQUES

(*Résumé*)

Renouant le fil des rapports historiques qui rattachent de longue date les peuples roumain et russe, les nouvelles relations, socialistes dans leur contenu, établies entre la Roumanie et l'U.R.S.S. sont caractérisées par une collaboration d'un type qu'on ne rencontre pas dans le passé roumain, une collaboration fondée sur la confiance et l'amitié.

Ces relations s'exercent dans diverses directions en matière de politique, d'économie, de culture. Elles embrassent tous les genres d'activité et revêtent des formes que concrétisent des accords et des conventions conclus au cours des 17 dernières années, depuis septembre 1944 jusqu'aujourd'hui.

La convention d'armistice du 24 septembre 1944; la collaboration militaire sur le front de l'ouest où les armées roumaines combattirent aux côtés des forces soviétiques pour libérer la Transylvanie, la Hongrie et la Tchécoslovaquie du joug hitlérien; la reprise des relations diplomatiques entre

l'U.R.S.S. et la Roumanie le 6 septembre 1945 ; l'appui accordé à la Roumanie à la conférence de la paix de Paris durant l'été 1946 et la reconnaissance du gouvernement roumain à la conférence des ministres des affaires étrangères à Moscou en décembre 1946 ; la création des „Sovroms“, Sociétés économique d'un type entièrement nouveau qui pendant plusieurs années furent d'un secours énorme pour l'économie roumaine dans la voie du socialisme (1948—1956) ; la signature du traité d'amitié avec l'U.R.S.S. le 4 février 1948 ; l'entrée et la participation de la Roumanie dans l'organisme de collaboration et assistance économiques réciproques aux côtés de l'U.R.S.S. et des autres états socialistes d'Europe (1949) ; l'adhésion de la Roumanie au traité de Varsovie, tels sont quelques uns de chapitres saillants de l'histoire, courte mais riche, des relations roumano-soviétiques.